

*Artiqmuradov Umid Ummatqulovich**O'zbekiston Respublikasi Hisob palatasi yetakchi inspektori***QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISH STRATEGIYALARI**

Annotatsiya. Ushbu maqolada, qishloq xo'jaligi sohasida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish strategiyalari tahlil qilinadi. O'zbekiston qishloq xo'jaligi sektori, iqtisodiy jihatdan muhim bo'lib, bu sohaning samarali rivojlanishi uchun moliyaviy barqarorlikni ta'minlash zarur. Maqolada, natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning afzalliklari va uni amalga oshirishda duch keladigan muammolar, shuningdek, ushbu strategiyalar orqali moliyaviy resurslarni samarali taqsimlash va natijalarni kuzatishning ahamiyati ko'rib chiqiladi. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning samarali qo'llanilishi, qishloq xo'jaligi sohasida uzoq muddatli barqarorlik va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: qishloq xo'jaligi, moliyaviy barqarorlik, natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish, strategiya, resurslar, iqtisodiy rivojlanish, monitoring, samaradorlik.

Qishloq xo'jaligi sektori O'zbekiston iqtisodiyotida alohida o'rin tutadi. Ushbu sektor nafaqat mamlakatning oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, balki iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashda ham muhim ahamiyatga ega. Shunday bo'lsa-da, qishloq xo'jaligi tizimi, hozirgi kunda turli ichki va tashqi omillar, shu jumladan, tabiiy resurslar, iqlim o'zgarishlari va global bozorning noaniqliklari kabi omillar ta'sirida rivojlanmoqda. Ushbu omillar qishloq xo'jaligi sohasidagi moliyaviy barqarorlikni ta'minlashni yanada murakkablashtiradi.

Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun, sohada ajratilgan moliyaviy resurslarning samarali va maqsadga yo'naltirilgan tarzda taqsimlanishi zarur. Bu esa natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishni joriy etish orqali amalga oshiriladi. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish (NYB) – bu davlat byudjeti ajratmalarini aniq maqsadlar asosida va samarali foydalanishga yo'naltirish, ularni yakuniy natijalarga erishishga qaratish orqali amalga oshiriladigan moliyaviy boshqaruv jarayonidir. Ushbu usul, resurslarni qisqa va uzoq muddatli natijalarga asoslangan holda taqsimlashni ta'minlashga yordam beradi.

Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishni joriy etish, qishloq xo'jaligi tizimida samaradorlikni oshirishga yordam beradi. Bu jarayonda, davlat tomonidan ajratiladigan mablag'larning maqsadga muvofiq taqsimlanishi va ularning o'z vaqtida va to'g'ri ishlatilishi muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, bu jarayonning samarali boshqarilishi qishloq xo'jaligi sektori rivojlanishiga xizmat qiladi va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga imkon beradi. Maqolada, natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning afzalliklari, uni qishloq xo'jaligida qo'llashning istiqbollari va zaruriy strategiyalar ko'rib chiqiladi.

Qishloq xo'jaligi sektorida natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning samarali qo'llanilishi uchun bir nechta asosiy strategiyalarni ishlab chiqish zarur. Bu strategiyalar orqali byudjet mablag'lari samarali taqsimlanadi, sektorning iqtisodiy barqarorligi oshadi, va natijalarga erishish imkoniyatlari ko'payadi. Keling, quyidagi asosiy strategiyalarni ko'rib chiqaylik:

1. Ma'lumotlarga asoslangan rejalashtirish va tahlil qilish. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning asosiy xususiyatlaridan biri bu rejalashtirish va resurslarni taqsimlashda tahlil qilishning ahamiyatidir. Qishloq xo'jaligi sohasida ajratiladigan mablag'lar, alohida hududlar va tarmoqlar bo'yicha ehtiyojlarga mos ravishda taqsimlanishi kerak. Bu jarayonda,

mavjud resurslarning taqsimlanishini va ularning samarali ishlatilishini aniqlash uchun ilmiy tahlil va statistik ma'lumotlar asosida qarorlar qabul qilinishi zarur. Masalan, suv resurslari, yer ishlov berish, agrotexnik xizmatlar va boshqa muhim sohalarga ajratiladigan mablag'lar, aniq maqsadlar asosida belgilanishi lozim. Bu esa, oxir-oqibat, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning ma'lumotlarga asoslangan rejalashtirish va tahlil qilish tamoyili, resurslarni maqsadga muvofiq ravishda taqsimlashni ta'minlaydi. Ushbu strategiya orqali qishloq xo'jaligi sektori ehtiyojlari va imkoniyatlarini aniqlashda ilmiy va statistik ma'lumotlarga tayaniladi. Bu esa, uzoq muddatli barqaror rivojlanish va resurslarning optimal ishlatilishini ta'minlaydi. Afzalliklaridan biri, tahlil asosida ajratilgan mablag'larning aniq va samarali taqsimlanishidir. Ma'lumotlar asosida rejalashtirilgan byudjetlar, yirik va kichik qishloq xo'jaligi tarmoqlarining ehtiyojlariga mos ravishda belgilanishi mumkin, bu esa sektorda rentabellik va samaradorlikni oshiradi. Buning natijasida, resurslar qisqa va uzoq muddatli maqsadlar uchun taqsimlanadi va ularning samarali ishlatilishi monitoring qilinadi.

2. Natijalarni kuzatish va monitoring qilish tizimi. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun samarali monitoring tizimi zarur. Bu tizim orqali ajratilgan mablag'larning ishlatilish samaradorligi doimiy ravishda kuzatiladi. Monitoring jarayoni nafaqat moliyaviy xarajatlarni nazorat qilish, balki dasturlar va loyihalar natijalarini o'lchash va tahlil qilishni ham o'z ichiga oladi. Monitoring tizimi, byudjet mablag'larining maqsadga muvofiq ishlatilganligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Monitoringning samarali bo'lishi uchun davlat tashkilotlari, xususiyl sektor va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasida shaffof hamkorlik zarur.

Monitoring tizimining samarali ishlashi, natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning muvaffaqiyatini oshiradi. Bu strategiyaning afzalliklaridan biri, ajratilgan mablag'larning samarali ishlatilishining shaffofligini ta'minlashdir. Monitoring tizimi yordamida moliyaviy resurslar va resurslarning ishlatilish holati doimiy ravishda tahlil qilinadi. Shuningdek, bu jarayonning samaradorligi doimiy ravishda kuzatiladi va kerakli o'zgartirishlar kiritiladi. Misol uchun, moliyaviy resurslarning noaniq taqsimlanishi yoki natijalarining pastligi aniqlanganda, tizim o'zgarishlar va takomillashtirishni amalga oshirish imkonini beradi. Monitoring tizimi hamda indikatorlar orqali, byudjet mablag'larining to'g'ri va maqsadga muvofiq ishlatilishini ta'minlash, shaffoflikni oshiradi va moliyaviy risklarni kamaytiradi.

3. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun innovatsion texnologiyalarni joriy etish. Qishloq xo'jaligi sektorida moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda innovatsion texnologiyalarni joriy etish ham muhim strategiyadir. Yangi texnologiyalar yordamida resurslardan yanada samarali foydalanish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining sifatini oshirish mumkin. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishda, innovatsiyalarni rivojlantirishga ajratiladigan mablag'lar, uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Qishloq xo'jaligi sohasida innovatsion texnologiyalarni joriy etish, natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning yana bir muhim strategiyasidir. Bu strategiyaning afzalliklaridan biri, texnologiyalarning ishlab chiqarish samaradorligini oshirishi va resurslardan samarali foydalanishni ta'minlashdir. Innovatsion texnologiyalar, suvni tejash, ekinlarning yuqori hosilini olish, erni qayta ishlash kabi sohalarda ishlatilishi mumkin. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishda ajratilgan mablag'larning bir qismi innovatsion texnologiyalarni rivojlantirishga qaratilishi, bu texnologiyalar orqali iqtisodiy barqarorlikni oshirishga yordam beradi. Bunda, yangi texnologiyalar qishloq xo'jaligi resurslaridan yanada samarali foydalanishni ta'minlab, ishlab chiqarishni yuqori sifatda amalga oshirish imkonini yaratadi. Shu

bilan birga, ekologik xavfsizlikni ta'minlash va tabiat resurslaridan ehtiyotkorlik bilan foydalanish imkonini beradi.

4. Xususiy sektorni jalb qilish va hamkorlikni mustahkamlash. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning samarali amalga oshirilishi uchun xususiy sektor bilan hamkorlikni rivojlantirish zarur. Xususiy sektor investitsiyalari, innovatsiyalar va modernizatsiya jarayonlarini tezlashtirishga yordam beradi. Shuningdek, xususiy sektor tomonidan taqdim etilgan resurslar va xizmatlar, davlat tomonidan ajratilgan mablag'lar bilan birgalikda, qishloq xo'jaligi sohasida samarali rivojlanish uchun zarur sharoitlarni yaratadi. Bu jarayonni monitoring va tahlil qilish orqali, xususiy sektorning ishtiroki samarali boshqarilishini ta'minlash mumkin.

Xususiy sektorning jalb qilinishi natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning samarali amalga oshirilishiga yordam beradi. Bu strategiyaning afzalliklari, xususiy sektor tomonidan taqdim etiladigan moliyaviy resurslar va texnologiyalarning qishloq xo'jaligi sohasida samarali ishlatilishidir. Xususiy sektor tomonidan amalga oshiriladigan investitsiyalar, yangi biznes modellarini yaratadi va davlatning byudjet resurslari bilan birgalikda qishloq xo'jaligida o'sishni ta'minlaydi. Shuningdek, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik, innovatsiyalarni rivojlantirish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining sifatini oshirishga imkon beradi. Bu jarayon, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va raqobatbardosh qishloq xo'jaligi sohasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

5. Barqaror rivojlanish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash. Qishloq xo'jaligi sektorida barqaror rivojlanishni ta'minlash va ekologik xavfsizlikni himoya qilish ham natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning asosiy vazifalaridan biridir. Bu strategiya, tabiiy resurslarni saqlash va muhofaza qilish, suvni tejash va ekologik barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan bo'lishi kerak. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish orqali ekologik barqarorlikni ta'minlash, qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini uzoq muddatda samarali qilishga yordam beradi.

Qishloq xo'jaligi sohasida barqaror rivojlanish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash strategiyasi natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishda muhim o'rin tutadi. Ushbu strategiyaning afzalliklari ekologik barqarorlikni ta'minlash va tabiiy resurslardan ehtiyotkorlik bilan foydalanishni ta'minlashda namoyon bo'ladi. Barqaror rivojlanishni ta'minlashda ajratilgan mablag'lar tabiiy resurslarni muhofaza qilish, ekotizimlarni yaxshilash va suv ta'minoti masalalarini hal qilishga yo'naltiriladi. Bu jarayon qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining uzoq muddatda samarali va barqaror bo'lishini ta'minlashga xizmat qiladi. Ekologik xavfsizlikka alohida e'tibor qaratish, kelajakda tabiiy ofatlar va resurslarning kamayishi kabi salbiy ta'sirlarning oldini olishga yordam beradi.

Qishloq xo'jaligi sohasida resurslarni taqsimlashda ijtimoiy omillarni hisobga olish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash, balki ijtimoiy barqarorlikni ham mustahkamlashga xizmat qiladi. Ijtimoiy omillar resurslarni taqsimlashda e'tiborga olinishi kerak bo'lgan bir qator ahamiyatli faktorlarni o'z ichiga oladi, shu jumladan, aholi turmush darajasi, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimi, qishloq hududlarida mavjud bo'lgan ijtimoiy infratuzilma, gender tengligi, ish bilan ta'minlash va ko'plab boshqa ijtimoiy muammolar.

Aholi turmush darajasi va farovonlik. Resurslarni taqsimlashda, ayniqsa, qishloq aholisi uchun ajratiladigan mablag'lar turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan bo'lishi kerak. Qishloq xo'jaligi sohasida byudjet mablag'lari ajratilganida, qishloq aholisi uchun oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish va turmush darajasini oshirishga e'tibor berish zarur. Misol uchun, o'simliklar yoki hayvonlarni etishtirish bilan shug'ullanuvchi fermerlarga subsidiyalar va grantlar ajratish orqali, ularning ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga yordam berish mumkin. Shuningdek, iqtisodiy rivojlanish, shahar va qishloq o'rtasidagi farqni kamaytirishga ham yordam beradi.

Ta'lim va malaka oshirish. Qishloq xo'jaligida resurslarni taqsimlashda ta'lim va malaka oshirish tizimi ham katta ahamiyatga ega. Aholi va ayniqsa, qishloq yoshlarining malakasini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar, yangi texnologiyalarni joriy etish va ilg'or metodlarni qo'llashda muhim rol o'ynaydi. Bu ijtimoiy omil, resurslarni samarali taqsimlashning uzviy qismidir, chunki ta'lim darajasi yuqori bo'lgan jamoa, resurslardan yanada samarali foydalanadi. Bu o'z navbatida qishloq xo'jaligida sifatli va innovatsion mahsulotlarning ishlab chiqarilishi uchun zamin yaratadi.

Sog'liqni saqlash tizimi va hayotiy infratuzilma. Ijtimoiy omillarni hisobga olishda sog'liqni saqlash tizimi ham e'tiborga olinishi kerak. Sog'lom aholi va ishchi kuchi qishloq xo'jaligi sektori uchun muhim resursdir. Shu sababli, qishloq aholisi uchun sog'liqni saqlash xizmatlariga byudjet mablag'lari ajratish, aholi salomatligini saqlash va kasalliklarning oldini olish maqsadida samarali resurslar taqsimlanishiga imkon yaratadi. Bundan tashqari, ijtimoiy infratuzilma, masalan, yo'llar, energiya ta'minoti, ichimlik suvi va boshqa asosiy xizmatlar ham resurslarni taqsimlashda ahamiyatga ega. Bu tizimlarning yaxshilanishi, qishloq aholisi uchun yaxshi yashash sharoitlarini yaratib, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Gender tengligi va ijtimoiy inkluzivlik. Resurslarni taqsimlashda gender tengligini ta'minlash ham juda muhimdir. Ayollarning qishloq xo'jaligidagi roli ortib bormoqda, ammo ular ko'pincha moliyaviy resurslarga, ta'limga va o'z bizneslarini rivojlantirishga kirish imkoniyatlariga ega bo'lmaydilar. Shuning uchun, natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishda ayollarga alohida e'tibor qaratish zarur. Ayollarga yo'naltirilgan mablag'lar, ularning qishloq xo'jaligi sohasidagi faoliyatini rivojlantirishga yordam beradi, bu esa ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishning muhim qismlaridan biri bo'ladi. Shu bilan birga, ijtimoiy inkluzivlikni ta'minlash ham dolzarb masala hisoblanadi. O'zgacha ehtiyojlari bo'lgan shaxslar, kam ta'minlangan qishloq aholisi va yoshlar uchun ham resurslar ajratish, ularning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantiradi va teng imkoniyatlarni yaratadi.

Ijtimoiy barqarorlik va xavfsizlik. Resurslarni taqsimlashda ijtimoiy barqarorlik va xavfsizlikni ta'minlash ham muhim omil bo'lib qoladi. Qishloq xo'jaligi sohasida moliyaviy resurslar taqsimlanayotganda, bu resurslar faqat iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan bo'lishi kerak emas, balki aholi xavfsizligi, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga ham qaratilishi lozim. Bu jarayonda qishloq hududlaridagi ijtimoiy muammolar, ijtimoiy notenglik va boshqa salbiy omillarni bartaraf etishga qaratilgan moliyaviy chora-tadbirlar samarali bo'lishi mumkin.

Ish bilan ta'minlash va migratsiya. Qishloq xo'jaligi sohasida ish bilan ta'minlashni oshirish uchun resurslarni taqsimlash zarur. Qishloq xo'jaligi sohasi ko'plab ish o'rinlarini yaratadi, ammo mavjud ish o'rinlari ko'pincha qisqa muddatli va past maoshli bo'lishi mumkin. Shu bois, qishloq aholisi uchun barqaror ish o'rinlarini yaratish, doimiy va samarali ish bilan ta'minlashga yordam beradi. Shuningdek, shaharlarga ko'chib ketishning oldini olish uchun qishloqlarda hayot sharoitlarini yaxshilash zarur. Buning uchun ajratilgan mablag'lar qishloq xo'jaligini diversifikatsiya qilish va yangi tarmoqlarni rivojlantirishga yo'naltirilishi kerak.

Xulosa. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish strategiyalari qishloq xo'jaligi sohasida moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Ushbu strategiyalar, resurslarning samarali taqsimlanishi, monitoring va tahlil jarayonlarining mustahkamlanishi, innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish, xususiyl sektor bilan hamkorlik va ekologik xavfsizlikni ta'minlash orqali sektorda uzoq muddatli barqaror rivojlanishga erishiladi. Shuningdek, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar, qishloq aholisi va qishloq xo'jaligi sektori o'rtasidagi o'zaro manfaatlarni mustahkamlashga yordam beradi. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirishning samarali amalga oshirilishi, mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдуллаев, С. (2018). Ўзбекистонда қишлоқ хўжалигини молиялаштиришнинг янги усуллари. Тошкент: Олий таълим нашриёти.
2. Мамажанов, Т. (2020). Қишлоқ хўжалигини молиялаштиришнинг модификацияланган шакллари. Тошкент: Озбекистон иқтисодиёти нашриёти.
3. Alimov, S. K. (2024). THE ROLE OF NATIONAL IDEOLOGY IN THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY. *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 2(6), 59-62.
4. Yuldasheva, D. (2023). METHODS OF DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH FOR STUDENTS OF TOURISM. *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi*, (6), 293-298.
5. Юлдашева, Д. (2023). TURIZM YO 'NALISHI TALABALARIGA INGLIZ TILIDA SOHAVIY LEKSIKANI O 'RGATISH USULLARI. *Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences*, 3.
6. Ismoilova, M., Maqsudova, G., Sharipova, S., & Yuldasheva, D. (2022). COMPARATIVE TYPOLOGY: TYPES, SUBJECT MATTER, TASKS, APPROACHES AND CLASSIFICATION. *Science and innovation*, 1(B7), 1544-1546.
7. Kodirovna, Y. D. (2022). Improving Students' Linguistic Skills at English Classes (In the Field of Tourism). *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 8, 189-191.
8. Yuldasheva, D. K. (2019). Communicative approach in teaching a foreign language. *Theoretical & Applied Science*, (11), 50-52.
9. Botir o'g'li, R. S. (2024). CRIMINAL LIABILITY FOR FRAUDULENT ENTREPRENEURSHIP. *Web of Teachers: Inderscience Research*, 2(12), 94-97.
10. Muxammadixonovna, I. S., & Alimardon og, A. T. (2024). YANGI OZBEKISTONDA MEHNAT HUQUQINING RAQAMLASHTIRISH. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 2(20), 77-81.
11. Sh, S. U. (2024). THE MILITARY POTENTIAL AND DEVELOPMENT OF MILITARY ART OF THE KHOREZMSHAHS-ANUSHTEGINID STATE. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 13(12), 11-13.
12. Уразалиева, И., Маматкулов, Б., Тураев, Б., & Рахматуллаева, М. (2022). ДУНЁДА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИНИ РАКАМЛАШТИРИШ ВА УНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙУНАЛИШЛАРИ.
13. Avazbek, O. R. (2024). OLIY HARBIIY TA'LIM MUASSASALARI KURSANTLARINING KASBIY KOMPETENTSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Interpretation and researches*, 2(19), 108-111.
14. Байназаров, М. М., Миркасимова, Х. Х., Саидалиев, С. С., Камолходжаев, Д. А., & Тураев, Б. Ш. (2023). Выявление маркеров хантавирусной инфекции в Узбекистане.
15. Касимова, Д. А., & Нематов, А. А. (2019). ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИММУНОПРОФИЛАКТИКИ НА ПРИМЕРЕ ГРИППА. *Интернаука*, 15(97 часть 1), 38.
16. Vatirov, D. B. (2024). AMIR TEMUR'S CAMPAIGNS AGAINST TOKHTAMISH KHAN. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 120-124.

17. Ugulbekovich, I. J. (2024). AMIR TIMUR: THE BRIGHT GENIUS OF THE MOVAROUNNAHR. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research, 11(12), 79-83.
18. Ernaeva, G. X., Sattarov, T. F., & Maxamatjanova, N. M. (2023). DIAGNOSTIC SIGNIFICANCE OF PSYCHODIAGNOSTIC EXAMINATIONS OF TAEKWONDO PLAYERS. Frontline Medical Sciences and Pharmaceutical Journal, 3(06), 19-27.
19. Maxamatjanova, N., & Djalilova, S. (2017, January). The significance of neurovisualization psycho-emotional disorders in cerebral stroke. In CEREBROVASCULAR DISEASES (Vol. 43). ALLSCHWILERSTRASSE 10, CH-4009 BASEL, SWITZERLAND: KARGER.
20. Мирзаев, Ш. (2017). Натижага йўналтирилган молиялаштиришнинг аҳамияти ва ўрни. Тошкент: Иқтисодий ўрганишлар институти.
21. Рахимов, И. (2019). Иқтисодий тараққиёт ва молиялаштириш стратегиялари. Тошкент: Иқтисодий тадқиқотлар маркази.